

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

THE GUIDELINES FOR DEVELOPING LEADERSHIP IN THE DIGITAL ERA
FOR SCHOOL ADMINISTRATORS SCHOOL EXPANDS EDUCATIONAL
OPPORTUNITIES UNDER THE OFFICE OF CHAIYAPHUM PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

¹มนต์ฐญา เกาบาง, ²สายัณห์ ผาน้อย และ ³อำนาจ ชนะวงศ์
¹Montaya Phaobang, ²Sayan Phanoi and ³Amnaj ChanaWongse

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, ประเทศไทย
College Of Asian Scholars, Thailand

¹pomtakraw@gmail.com

Received : February 24, 2024; **Revised :** March 21, 2024; **Accepted :** April 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D.=0.69) สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= 0.72) ความต้องการจำเป็นมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI_modified = 0.142

¹ นิสิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

² อาจารย์ ดร. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเป็นพลเมือง ยุคดิจิทัล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการสร้าง วัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ด้านการสื่อสารและเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ ด้าน การบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล และด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีทั้งหมด 18 แนวทาง ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 3 แนวทาง 2) การสื่อสารและเครือข่ายเพื่อการ เรียนรู้ 3 แนวทาง 3) ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ 3 แนวทาง 4) การบริหารและการ จัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล 3 แนวทาง 5) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 3 แนวทาง 6) การเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล 3 แนวทาง ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุค ดิจิทัล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล; แนวทางการพัฒนา; ผู้บริหารสถานศึกษา, ขยายโอกาสทาง การศึกษา

Abstract

This research The objectives are to 1) study the current condition Desired conditions and needs and necessities of the present situation Desired conditions and essential needs of contemporary leadership Digital of educational institution administrators School expands educational opportunities Under the jurisdiction of the area office Chaiphum Primary Education Area 2 and 2) to study guidelines for developing leadership in the digital age Educational institution administrators School expands educational opportunities Under the jurisdiction of the Educational Service Area Office Chaiphum Primary Education Area 2 The research results found that 1. Current state of leadership in the digital age of educational institution administrators School expands opportunities Education under the jurisdiction of the Chaiphum Primary Educational Service Area Office, Area 2, overall and each aspect The average is at a high level ($X = 3.88$, S.D. = 0.69). Desired conditions of leadership in the digital age. of educational institution administrators School expands educational opportunities Overall and each aspect is average. It is at the very highest level ($X = 4.43$, S.D. = 0.72). Necessary needs have a need index value. Necessary PNI modified = 0.142 when considering each aspect in order of necessity from greatest to greatest. Less common is citizenship in the digital age. It has the highest needs index, followed by having a vision Creating a culture and learning atmosphere in the digital age Communication and network for learning Administration and management of digital learning and development towards Professionalism in order 2. Guidelines for developing the digital age of educational institution administrators School expands opportunities Education has a total of 18

approaches, including 1) having 3 visions, 2) communication and networks. For learning 3 approaches 3) Development towards professionalism 3 approaches 4) Management and 3 approaches to digital learning management 5) Creating a culture and learning atmosphere in the digital age 3 approaches 6) 3 approaches to digital citizenship. The results are guidelines for leadership development. The digital age is appropriate at the highest level. The possibility is at the highest level. W the school administrators. It was a mixed methods research, divided into 2 phases. Phase 1 : Study the current condition Desirable conditions and essential needs. The sample group included educational institution administrators and teachers, a total of 302 people. Phase 2 Study The guidelines for the development of ethical leadership of school administrators. Seven experts were interviewed by purposive selection. The research results found that. 1. Current condition of ethical leadership of educational institution administrators overall and each aspect the average was at a moderate level. Desired conditions of ethical leadership of educational institution administrators overall and each aspect the average was at the high level and essential needs have an index of $PNI_{modified} = 0.142$ When considering each aspect in order of needs and necessities from greatest to least, they are responsibility it has the highest need index value. Second in justice. Respectability. Honesty and Trust. 2. The guidelines for the development of ethical leadership of school administrators. There are 15 approaches in total : Responsibility have 3 approaches. Honesty have 3 approaches. Trust have 3 approaches. Justice have 3 approaches and Respectability have 3 approaches. Evaluation results the guidelines for the development of ethical leadership. It was appropriate at the high level. The possibility is at the highest level.

Keywords: Ethical Leadership; Development Guidelines; School Administrators, Primary Educational

บทนำ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานให้สัมฤทธิ์ผลความสำเร็จในผลงานมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถของผู้บริหารหรือภาวะผู้นำเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานนั้นมีลักษณะการปฏิบัติงานอย่างไร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่สุดที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถในความเป็นผู้นำ บริหารงานให้บุคลากรที่มีอยู่ช่วยกันทำงานและรู้จักเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ เกิดประสิทธิผลและประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย (สุวรรณ เทพประสิทธิ์, 2555 : 98)

จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาโดยการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมจะประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดีในระดับปฏิบัติการหรือในระดับสถานศึกษานั้น ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญของภาวะผู้นำ หรือผู้บริหารสถานศึกษาด้วย โดยเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาที่

ผู้บริหารสถานศึกษาจะนำมาปรับใช้ในสถานศึกษา ควรเป็นสิ่งที่ทันสมัยและสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกสบาย เป็นการประหยัดทรัพยากรโดยใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาน้อย แต่คุ้มค่า และสร้างความน่าสนใจให้แก่บุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างมาก ซึ่งเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นการเปลี่ยนรูปแบบและกระบวนการทำงาน โดยเฉพาะกับผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นจะต้องรู้จักทักษะดิจิทัล ถือเป็นเครื่องมือและวิธีการสำคัญในการทำงานในยุคดิจิทัล โดยนัยหนึ่งเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับครูผู้สอนและผู้เรียนในยุคดิจิทัลกระตุ้นความต้องการเรียนรู้ และการสร้างนวัตกรรมดิจิทัล ตลอดจนเป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ นวัตกรรมดิจิทัลเป็นเพียงเครื่องมืออีกทั้งยังเป็นสิ่งที่พัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ดังนั้นการนำเอามาใช้งานจึงควรเริ่มจากการตั้งเป้าหมาย สำหรับการจัดการศึกษาในอนาคตให้ชัดเจนก่อน จากนั้นจึงกำหนดกลยุทธ์และนำเอาเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสมมาปรับใช้ตามวิสัยทัศน์ขององค์กรนั้นๆ (ทินกร บัวชู, 2563 : 285-294)

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสาร และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าที่แท้จริง (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2559) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีการบริหารจัดการด้านการศึกษาดำเนินการโดยใช้แนวทางการบริหารตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง 2) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา 4) การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และ 5) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยนโยบายด้านที่ 3 นั้นมี ตัวชี้วัดในการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้าน Digital Literacy, Digital Pedagogy และทักษะสื่อสาร ทั้งยังส่งเสริมการใช้ Digital Technology มาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ ศักยภาพ และมีคุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งมีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด จำนวน 45 โรงเรียน ก็ได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีดิจิทัลด้วยเช่นกัน ซึ่งได้กำหนดนโยบายพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการศึกษาที่มีมาตรฐานเชื่อมโยงและเข้าถึงได้อย่างชัดเจน และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยเหลือในแทบทุกภาระงาน ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับบุคลากรทางด้านการศึกษาเอง หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทางด้านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ และยังมีการจัดอบรมมอบความรู้ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในสถานศึกษาสำหรับงานต่าง ๆ แต่ก็ยังพบปัญหาอยู่สำหรับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือกล่าวง่าย ๆ ว่ายังไม่สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ได้อย่างเต็มที่จากประโยชน์ของเทคโนโลยี

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจ และต้องการหาแนวทางในการส่งเสริมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษาชัยภูมิ เขต 2 อย่างจริงจัง ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาข้อมูลจากภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ การบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัลและการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลในการพัฒนาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยมุ่งหวังให้การศึกษามีการพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน รวมไปถึงเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลดิจิทัล ภายใต้องค์ประกอบภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พร้อมทั้งศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาปรับปรุง แก้ไข และวางแผนในการเสริมสร้างให้ผู้บริหารภาวะผู้นำด้านดิจิทัลในยุคดิจิทัลเพื่อการบริหารสถานศึกษาต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์วางแผนนโยบาย แผนงานบุคลากรโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาชัยภูมิ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ รวมทั้งสิ้น 279 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 234 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2566

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปี

การศึกษา 2566 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวนทั้งสิ้น 118 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 73 คน แล้วใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) การสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ 3) การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล 4) การบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล 5) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 6) การเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลแล้วจัดค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Priority Needs Index (PNI_modified) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

ผลการวิจัย

ในการวิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมและทุกด้าน

องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	PNImodified	ลำดับ
ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	3.58	0.66	ปานกลาง	4.36	0.71	มาก	0.2179	2
ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้	3.86	0.62	ปานกลาง	4.62	0.65	มากที่สุด	0.1232	4
ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล	3.69	0.69	ปานกลาง	4.36	0.82	มาก	0.1090	6
ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล	3.85	0.61	มาก	4.55	0.56	มากที่สุด	0.1353	5
ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล	3.75	0.58	มาก	4.52	0.52	มากที่สุด	0.1353	3
ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล	3.58	0.62	มาก	4.47	0.69	มาก	0.2486	1
โดยรวม	3.47	0.80	ปานกลาง	3.93	0.45	มาก	0.1300	-

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมและรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X} = 3.88$, S.D = 0.69) สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X} = 4.43$, S.D = 0.64) และการประเมินความต้องการจำเป็น (PNI modified) ในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 โดยรวม มีค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.1412 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นลำดับแรก (PNI modified = 0.2486) รองลงมาคือด้านการมีวิสัยทัศน์ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified = 0.2179) ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified = 0.2053) ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified = 0.1969) ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified = 0.1818) และด้านพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified = 0.1816) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 ไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 18 แนวทาง ดังนี้

2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการกำหนดบทบาทและทิศทางขององค์กรได้อย่างชัดเจน 2) ผู้บริหารโรงเรียนสื่อสารภารกิจหลักขององค์กรที่มาจากแรงบันดาลใจวิสัยทัศน์ ระบบค่านิยม 3) ผู้บริหารแสดงออกถึงการสร้างวิสัยทัศน์

2.2 ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก และสร้างบรรยากาศให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในหน่วยงาน 2) ผู้บริหารโรงเรียนมีการสื่อสารที่เป็นการแสดงความคิดเห็นจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง ผู้สื่อสารจะต้องมีความรู้จริงและมีเหตุและผลในการแสดงความคิดเห็น 3) ผู้บริหารโรงเรียนสื่อสารกันด้วยความเคารพซึ่งกันและกันให้เกิดการติดต่อบุคคลที่ทำการสื่อสาร

2.3 ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานในโรงเรียนใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผน บริหารจัดการ 2) ผู้บริหารโรงเรียนใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลและกฎหมาย 3) ผู้บริหารโรงเรียนบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

2.4 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียนสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ เกิดวัฒนธรรมมุ่งเน้นในการแสวงหาความรู้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ 2) ผู้บริหารโรงเรียนมีการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ 3) บุคลากรในองค์กรมีการแสดงออกร่วมกันทำให้เกิดองค์กรที่มีการตื่นตัว

2.5 ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศ มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ความรู้จินตนาการมีกระบวนการคิดจากหลาย ๆ วิธี 2) ผู้บริหารโรงเรียนมีการคิดริเริ่มเพื่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสิ่งใหม่ขึ้น 3) ผู้บริหารโรงเรียนมีวิธีความคิดทั้งเป็นความคิดความรู้จากเดิมและความคิดก้าวใหม่ๆ

2.6 ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นหัวหน้างาน มีส่วนในการตรวจสอบ ประเมินผลติดตามและต้องกำหนดบทบาทในการทำงานให้เหมาะสม 2) ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของครูเพื่อดึงศักยภาพของผู้อำนวยการมาร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา 3) ผู้บริหารโรงเรียนรับฟังความคิดเห็น ไม่ละเลย การแสดงออกทางความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อแสดงออกให้เห็นถึงความเอาใจใส่ในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผล

ผลศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ ด้านการบริการและการจัดการการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล ด้านการเป็นพลเมืองดี และด้านการมีวิสัยทัศน์ สอดคล้องกับแนวคิดของอรรถาปะภาวะเต (2564) เรื่องแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ด้านการบริการและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายผ่านสื่อดิจิทัล

สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านพบว่า ด้านความยุติธรรมและด้านความเคารพมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความไว้วางใจ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของของณัฐธินิชา พรหมชุมชัยกิจ (2564) เรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทโรงเรียน และสามารถปฏิบัติได้จริง ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใน การปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาในระดับมืออาชีพ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการอบรมการใช้เทคโนโลยี และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารควรเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี

ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านที่มีค่าความจำเป็นสูงสุดในการพัฒนา คือ ด้านความรับผิดชอบต่อมี ด้านความยุติธรรม ด้านความเคารพ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความไว้วางใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีความรู้

ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารงานในสถานศึกษา จำเป็นต้องมีความสามารถในการวางแผนการทำงานให้รอบคอบ ปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคด้วย ข้อมูลที่ควรเปิดเผยได้แล้วก็เปิด โอกาสให้มีการตรวจสอบได้ แสดงถึงความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างทีมงาน รวมทั้งสร้างแรงจูงใจให้ทีมงานในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิด National Centre for Ethics in Health Care (2005) ได้กล่าวว่า บทบาท ของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมว่าเป็นความสำคัญที่จะปฏิบัติโดยทันทีด้วยการยกระดับคุณภาพทาง จริยธรรมบนสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมขององค์กร ผู้นำจะต้องแสดงบทบาทในการสร้างสรรค์ ดำรงไว้และเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรด้วยวิธีการเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง การทำกิจกรรมการสนับสนุนและการชมเชยในสิ่งที่ดี ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเชิงจริยธรรมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติเชิงจริยธรรม และผลงานจริยธรรมที่มีอยู่อย่างหลากหลายในองค์กร โดยบทบาทของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะต้อง คำนึงถึงหลักการต่อไปนี้ 1. ความไว้วางใจ 2. มีความเคารพให้สิทธิผู้อื่น 3. การมีความเอื้ออาทรกัน 4. ความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ 5. ความยุติธรรม 6. ความร่วมมือ หอสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชบุรี (Central Library 31:7) มีความเป็นพลเมืองดี

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีทั้งหมด 6 แนวทางหลัก ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ มี 3 แนวทาง 2) ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้มี 3 แนวทาง 3) ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล มี 3 แนวทาง 4) ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล มี 3 แนวทาง 5) ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล มี 3 แนวทาง 6) ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล มี 3 แนวทาง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัย ออระญา ปะภาวเต (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า การพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีแนวทางการพัฒนาตามองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัล 5 องค์ประกอบ 29 แนวทาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อ ด้านความยุติธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความไว้วางใจ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากผลการวิจัยครั้งนี้ได้แนวทางการพัฒนาภาวะยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีทั้งหมด 6 แนวทางหลัก ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ มี 3 แนวทาง 2) ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ มี 3 แนวทาง 3) ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ มี 3 แนวทาง

4) ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล มี 3 แนวทาง 5) ด้านการสร้างบรรยากาศ มี 3 แนวทาง 6) ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- คณินันท์ กิจวิธิ. (2560). การศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ทองดี เมืองเจริญ. (2549). การปฏิบัติตามหลักธรรม 10 ประการ ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทรรศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลิขั้วบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี/ลพบุรี.
- ทิพวรรณ ล้วนปลื้มสกุล. (2562). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 2030. บัณฑิตวิทยาลัย : ,มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิตรัตน์ ดีชู. (2557). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและการบริหาร การศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.
- นันทก สุกโข. (2560). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นพพงษ์ บุญจิตราด. (2549) หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์
- บุษบา คำนนท์. (2559). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปทุมรัตน์ สีรูป. (2560). การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ของโรงเรียน ขยายโอกาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- พนมไพ ไชยบุตร. (2557). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. สืบค้นจาก

<https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/-edu-t2s1-t2-t2s3-Gorton>

ภัทรารัตน์ มากมี. (2559). การออกแบบการวิจัยสำหรับการวิจัยแบบผสมวิธี (Research Design for Mixed Method Research). วารสารสมาคมนักวิจัย, 21(2) (พฤษภาคม – สิงหาคม).

